

Pracovní list F03 – Nepřímá úměrnost

Příklad 1: 7 rohlíků stojí 21 Kč. Kolik bude stát 11 rohlíků?

Příklad 2: Pokud se na kytku složí pouze 24 žáků přítomných ve třídě, bude každého z nich stát 27 Kč. Kolik by každého žáka stála, kdyby se složili všech 32 žáků ve třídě?

Příklad 3: Sešit, který si na matematiku koupilo 14 žáků ze třídy, v obchodě stojí 12 Kč. Kolik Kč by sešit stál, kdyby si ho koupilo 21 žáků ze třídy?

Popiš vlastními slovy jaké vlastnosti má nepřímá úměrnost: .....

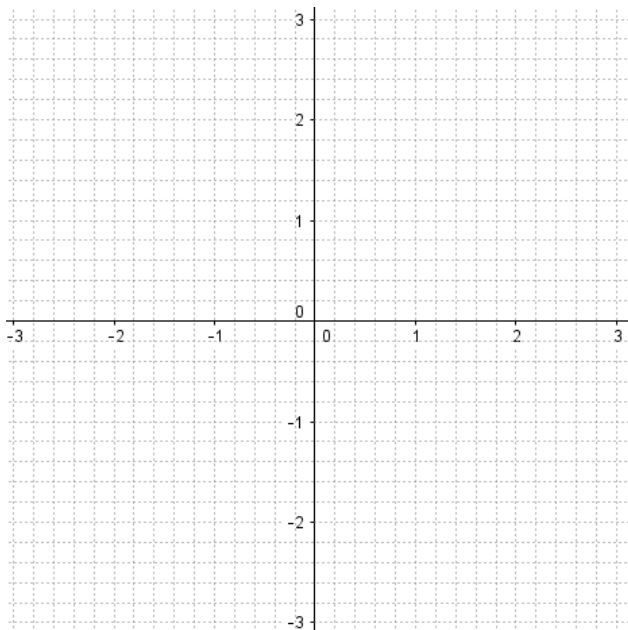
Příklad 4: Který z příkladů 1 – 3 představuje nepřímou úměrnost? Zapiš tuto nepřímou úměrnost jako funkci.

Příklad 5: Pokud trasu výletu ujedeš na kole rychlostí 12 km/h za 2 h, za jak dlouho ji ujedeš rychlostí 16 km/h? Zapiš tuto nepřímou úměrnost jako funkci.

Příklad 6: vyplň tabulku hodnot pro funkci $y = \frac{1}{x}$ a poté zakresli graf této funkce:

x	-3	-2	-1	-1/2	-1/4	-1/3	0	1/3	1/4	1/2	1	2	3
y													

Pokud ti není tvar grafu jasný, dopočítej si další body dle potřeby:

Příklad 7: Podívej se na vzniklý graf a napiš jestli je podle něčeho souměrný.

Graf je ..... souměrný podle .....

Graf je ..... souměrný podle .....

Jak pokračuje graf mimo obrázek?

Definice: Nepřímou úměrností nazýváme funkci $f: y = \dots$, kde $x \in \dots$, kde k je **nenulové reálné číslo** zvané koeficient nepřímé úměrnosti f .

Grafem nepřímé úměrnosti je .....

Na základě znalostí předchozích funkcí zkus odhadnout, jak se projeví na grafu funkce $y = \frac{k}{x} + b$ změny hodnot k a b . Svou domněnku následně ověř na druhé straně v příkladu 8.

Změna koeficientu k má vliv na .....

Změna koeficientu b má vliv na .....

Příklad 8: Nakresli do jednoho obrázku grafy funkcí. Každý graf kresli jinou barvou a popiš ho.

$$f(x): y = \frac{1}{x} - 2$$

$$g(x): y = \frac{1}{x} + 2$$

$$h(x): y = \frac{1}{x} + 0,75$$

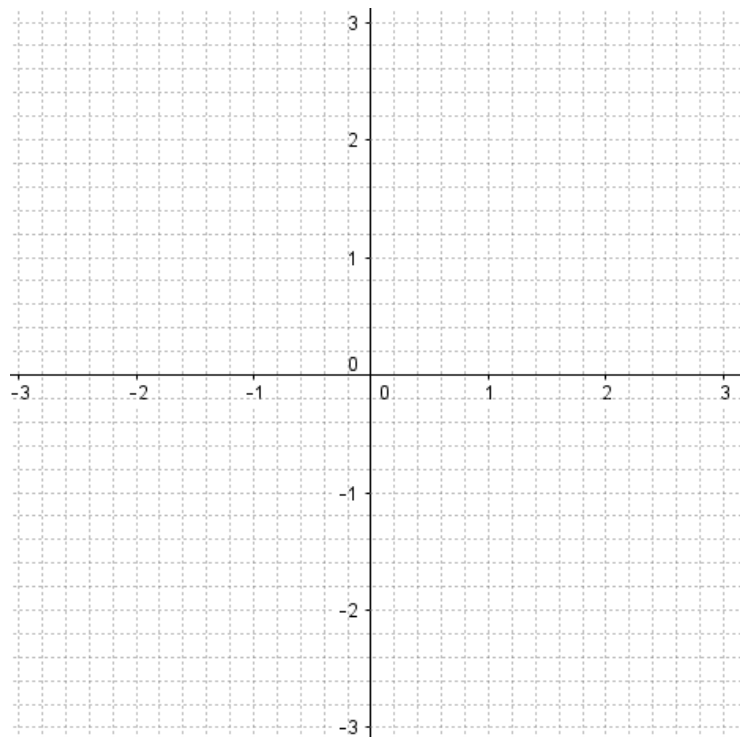
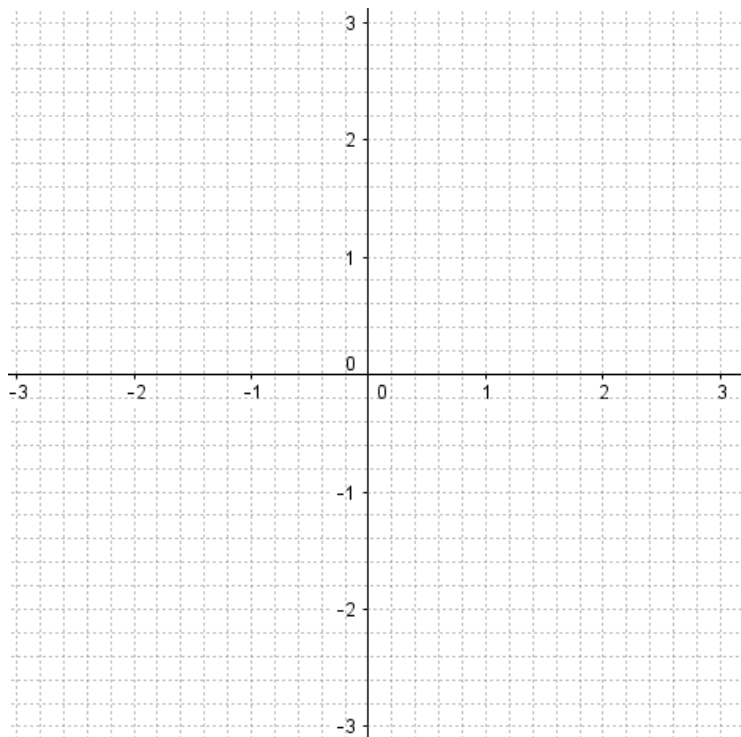
$$f(x): y = \frac{2}{x}$$

$$g(x): y = \frac{0,5}{x}$$

$$h(x): y = \frac{-3}{x}$$

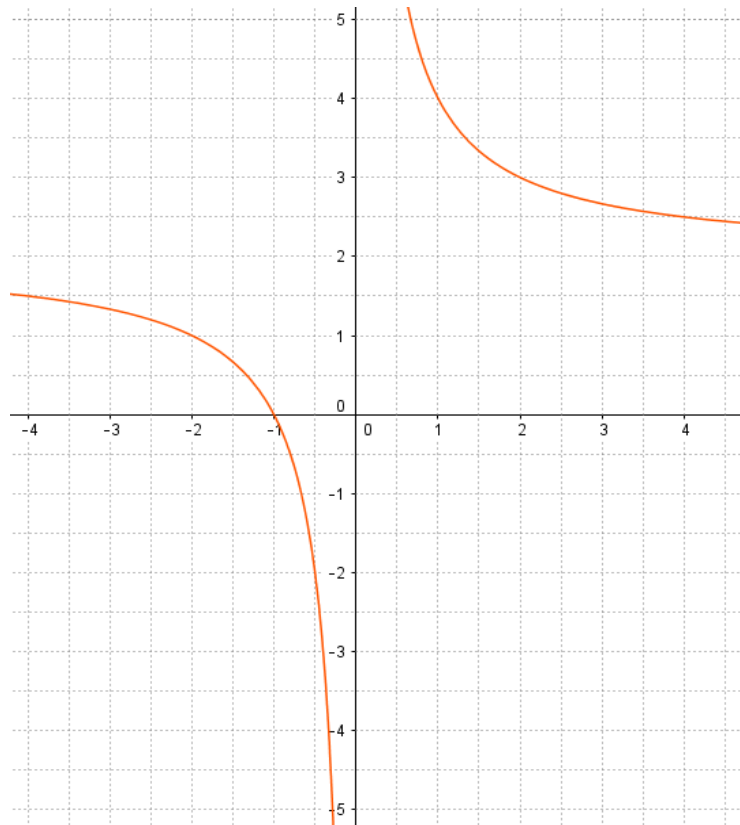
x					
f(x)					
g(x)					
h(x)					

x					
f(x)					
g(x)					
h(x)					

Příklad 9: Doplň tabulku vlastností funkce nepřímá úměrnost

vlastnost	$k > 0$	$k < 0$
Definiční obor		
Obor hodnot		
Rostoucí v		
Klesající v		
Tvar grafu:		

Příklad 10: Urči předpis zobrazeného grafu funkce f s koeficientem k a poté nakresli do obrázku graf funkce, která má koeficient $-k$ a je posunuta o 3 dolů.

Zpracoval Mgr. Petr Vanický

Zdroje:

- [JIŘÍ HERMAN .. ET AL.]. *Matematika: funkce*. Praha: Prometheus, 2000. ISBN 9788071961826.
- KRYNICKÝ, Martin. *Funkce a grafy*. Realisticky.cz [online]. 2015 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: <http://www.realisticky.cz/kapitola.php?id=33>